

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Postatakarékpénztári csekk számla: 52.666.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
MÜLLER KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.

Nem lesz gazdagond

A magyar élet himnuszától hangos a kalászos róna. Ezüst csengők csilingelnek a megpendülő kasza fémjén, imádkozó dalt sug a rendredülő kalász zizzenése, aranyhangu kacagás fut a kéveköti lányok nyomán, harsány férfihang vidáman teszi teljessé az aratók énekkarát. A vidám nótahangok hirdetik: a termésre gazdag kincstű aratásnak most van az ideje, az isfeni gondviselés segítségével a magyar föld dúsan ontja áldását.

A jövőbe néző gazda szemében az öröm nagy lett. De teljessé csak akkor vált, amikor bebizonyosodott, hogy a kormányzat legelső feladatának tekintette a gabonatermés megfelelő áron való értékesítését. Megnyugvást, általános megelégedést hozott a buzatermés értékesítéséről szóló kormányrendelet, mely teljes egészében a termelő gazdák érdekeit szolgálja.

Nem lesz tehát a gazdának

búzagondja. Nem kell sietnie gabonája piacra dobásával, csak arra kell vigyáznia, hogy a buza minősége világpiaci viszonylatban is kifogástalan legyen.

Mikor a kormány segítő kézzel a buza világpiaci árát fenntartja, súlyos anyagi áldozatot hoz. Áldozattal jár ez az értékesítési rendszer az államra, a társadalomra és minden adófizetőre egyaránt. Kicsi ország, szegény ország vagyunk, számolnunk kell azzal, hogy az áldozat, amelyet ma hozunk, állandóan nem viselhető. Kívánatos tehát, hogy a buzaértékesítéssel kapcsolatban a jövőben az áldozatot kisebbíteni tudjuk. Ennek érdekében hívja fel a kormány a gazdaközönség figyelmét, hogy vetésénél a buzaterületek csökkenésével olyan termelvényeket részesítsen előnyben, melyek több munkáskezet foglalkoztatnak, a termelő számára több hasznot, az ország számára pedig kevesebb áldozatot jelentenek.

Nem lesz gazdagond az idén a kormány gondoskodása révén, de nem lesz gond a jövőben sem, mert a kormány

az újabb termelvények, főként olajosmagvak termelésére való áttérésnél sem marad tétlen. A kormány szociális szellemű politikájának célja a magyar

népet, a dolgozó kisembereket jobb, boldogabb viszonyok közé juttatni, mint teszi ezt a magas buzaárak egész éven át való tartásával.

Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán — miniszteri tanácsos

Egyben a miniszteri osztályfőnöki címet és jelleget kapta

A Kormányzó, a földművelésügyi miniszter előterjesztésére dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Bélát, Békés- és Csongrád vármegyék főispánját miniszteri tanácsossá nevezte ki és neki egyben a miniszteri osztályfőnöki címet és jelleget adományozta.

Jövőre megépül az állami betonút Öcsöd-Békésszentandrás közötti szakasza is

A 415. sz. Kecskemét—békéscsabai állami közút Kondoros—Békéscsaba közti szakaszának az építése erősen folyik s az eddigi tervek szerint az idén el is fog készülni. Befejezett tény, hogy az ut Szarvas—Kondoros kö-

zötti szakaszát is átépítik a koratavasszal. Most arról értesülünk, hogy még 1940-ben sor kerül eme igen fontos tranzverzális ut Öcsöd—Békésszentandrás szakaszának betonburkolattal való átépítésére is. Az államépítészeti

Ármentesítés—belvizmentesítés

Ármentesítő és belvizszabályozó társulatok
Irtó: Takátsy Sándor
ármentesítőtársulati szakaszfőmérnök

A mai világban akkor, amikor az életgondok csak azzal engednek meg az egyes emberek részére a foglalkozást, ami közvetlen életérdek csak annak megismerésére szorítkoznak az egyesek amik ismeretere feltétlen szükségük van, szüksége látszik annak, hogy a távolabb eső kérdések megismerésére azok, kik egy-egy ügykörben dolgoznak a maguk ismereteit egyszerű formában közölik a nagyközönséggel, nem azért, hogy annak részletekbe menő ismerői legyenek, hanem azért hogy sokszor ellenségei ne legyenek olyan intézményeknek olyan szükségszerű létesítményeknek, amik vagy teljesen nélkülözhetetlenek, vagy sokszor azok nélkül eredményesebb működést ki sem lehetne fejtetni.

Ilyen kérdés az ármentesítés és belvizmentesítési kérdése is.

Minket ármentesítőket, akiket az a szerencse ért, hogy ármentesítő társulati alkalmazottak vagyunk, talán éppen a rosszul értelmezett szerencse, vagy a teljes tárgyi ismeretek hiánya folytán csak irigyelni, szidni vagy megszüntetni akarnak. Gyakran halljuk, hogy

már nincs szükség az ármentesítő társulatokra hiszen már nincs árvíz, azért van csak a társulat, hogy azok tisztviselői a keservesen mindenkor ok nélkül kipréselt ártéri járulékokból jól éljenek s még hozzá kizsariság az Alföldet, most aztán hogy mégis szükségessé tegyék magukat kitalálták az öntözést.

Ez tehát kb. az, amit az ár. társulatokról tud a nagyközönség, a szűkebb gazda érdekeltség csak annyival többet, hogy ha olvad a hó, esik az eső, az elönti a földjüket s azt is a társulat csinálta.

Szeretnék kisebb leírásban kicsit tisztább képet festeni az ármentesítés és belvizmentesítésről nem a tisztviselők nyugodtabb zavartalanabb élete miatt, hanem az igazság megismerése, elődeink érdemeinek elismerése s a jövőbeni megértőbb gondolkodás biztosítása érdekében.

Hajdan az ármentesítéseket megelőzően a vízgyűjtő területeken lehullott csapadék a hegyekben eredő gyors folyású nagy esésű ereken, patakon a síkságra lefutva, folyókat alkotva bebarangolva az Alföldet hagyta el az ország területét a Tisza és Duna folyókban. Ha a lefolyásra kerülő csapadék olyan kevés volt, vagy annyira eloszlott hosszabb időre, hogy az képes volt, a századok folyamán előállott folyási mederben lefolyni minden rendben volt, a gyér lakosság megélhetésére szükséges termények megtermelésére szükséges területek megmenekülve az előntéstől meghozták szokásos hozamukat, a ha-

lással, pásztorkodással élő nép zavartalanul élhette megszokot életét.

De nem így volt ez a csapadékos években. Az esővel olvadó havak nagy víztömege a patak és folyómederben nem jutott lefolyáshoz, hanem meghágvá a folyó partjait a mélyebb helyeken sok száz ezer holdon elterülve kiöntéseket okozott, mely kiöntések csak kis része került visszafolyásra, kis része párolgott el a forró nyárban s javarészen kint rekedt, állandó vizállást, mocsarat alkotott. Ez a helyzet még csak elviselhető volt, mert a főleg jászgáttartással foglalkozó s a halászatot kedvelő nép nemcsak a jószág tartására szükséges friss jó mezőt kapta meg, de a vadban és halban gazdag vizfolyásokkal körülvett szigetek az élelmezésen kívül még elegendő szórakozást is nyújtottak. Később a török hódoltság korában nagyban rosszabbodott a helyzet. Egyes vidékek teljesen elnéptelenedtek így maga a vidék is elhanyagoltatott, ehhez járult, hogy önvédelemből a várak, városok, sokszor egyesek a folyók vizeinek felemelésével víztőlzással védtek körül magukat, ami azzal járt, hogy most már a lefolyásra kerülő árhullámok lefolyásukban akadályozva magasabb vizállás mellett folyhattak le, magasabb területet öntöttek el, de kevesebb viz is tudott visszafolyni az élővízfolyásba.

Egyre romlott a helyzet a török hódoltság után is, mert a kialakult vízfolyások medrét senki sem tartotta fenn, a Tiszán, Körösön

hivatal u. i. már munkába vette ezen utszakasz terveit is, sőt: ezüben már a közeli napokban, pontosan f. hó 25-én délelőtt 10 órakor Ócsöd község község-házánál a közigazgatási helyszíni bejárást is megejtik az érdekelt birtokosok bevonásával.

Ennek a két utszakasznak a Szarvas—Kondoros és az Ócsöd—Békésszentandrás közöttinek az átépítésével Békéscsabától egész Ócsödig készen lesz az ut s minden remény meg van arra, hogy az pár év alatt teljesen kiépül s megifjodottan fogja teljesíteni' tovább felmérhetetlen becsű nemzeti szolgálatát.

Rozsnyón táboroznak a gimnáziumi cserkészek

Kellemes ut után szombat délután érkeztek Rozsnyóra a gimnazista cserkészek. Örömmel fogadták a rozsnyóiak a lelkesen éneklő csapatot. A rozsnyói gyermekek lépést tartva velük, egészen kikisérték táborhelyükre őket. Táboruk Rozsnyótól négy kilométerre van egy szép völgyben, susogó erdő tövében, csobogó patak partján. A leg szebb táborhely Rozsnyó vidékén. Az alföldi fiuknak nagyon tetszik ez a tábor. Reggeli mosakodás a patakban történik, a délutáni fürdés is a saját maguk készített földuzzasztott patakmederben. Csupa élet, csupa dal és vidámság az egész tábor. Főzés, mosogatás, víz-

Strandolás

Toman János linómetszete

hordás mind nótaszóval és vidáman történik. Esténként tábor tüzet gyújtanak a fiuk, ahol megemlékeznek Rozsnyó, Krasznahorka kuruckori dicső multjáról.

Ezután következnek a ki-

rándulások. Krasznahorkát, Ókörhegyet tekintik meg, de elmennek Aggtelekkelre és még Kassára is a fiuk.

Derék cserkészeink minden bizonnal sok-sok felejthetetlen élménnyel térnek haza.

A legjobb hirdetési orgánium : a

Szarvas és Vidéke

kön, Maroson a bedült fák, elrontott medrek a mesterségesen beépített vízfolyási akadályok, malomgátak, vízimalmok olyan lefolyási akadályok voltak, hogy mára kisebb árhullámok sem tudtak a folyómederben lefolyni. A felső Tiszáról kiömlő vizek a Mirhó és Kakat éren, Hortobágyon keresztül a Berettyó sártréjén keresztül a Körösbe folytak be.

Az 1800-as évek elején már az volt a helyzet, hogy az állandó elöntésen kívül épen a már említett lefolyási akadályok következtében igen sűrűn következtek a nagyobb árvizek, amik hosszú időn át egyes községek határait teljesen elöntötték s a belsőségeket is elsodorták, egyre több év volt mikor a hosszantartó árvizek következtében nagy kiterjedésű helyeken nem volt mezőgazdasági termelési lehetőség. Az időszakosan elöntött területek nagysága ekkor már 6 millió holdat tett ki.

Hogy némileg érzékeltessem az 1800-as évek árvízpusztításait egy-két árvíz rövid leírását adom az elöntött területek és az okozott károk felsorakoztatásával :

Az 1816. évi árvíz főleg Békés és Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyét öntötte el. A felsőbb vidékekről Biharból és Aradról aránylag rövid idő alatt levonult. A Fehér és Fekete-Körös áremelkedése 8 napig, a legnagyobb víz 4 napig és lefolyása 28 napig tartott. Elöntötték Vári, Gyula, Kétegyháza, Csaba, Postelek és Gerlát teljesen elárasztották Doboz község egész határait és fele belsőségét. Igen sok épület bedült külö-

nösen Gyulán és Csabán.

Az egyesült tehát Kettős-Körös emelkedése 20 napig, az árvíz maximuma 30 napig és lefolyása szintén 30 napig tartott. Az árvíz Békés, Köröstarcsa, Mezőberény határait, egyes szigeteket kivéve, egészében elöntötte, a belsőségek háromnegyedrészé került víz alá.

A Sebes-Körösön az árvíz 28 napig tartott, 35 napig folyt le, amikor az 50.000 holdnyi mocsáron kívül Vésztő egész határa és majdnem teljes belsősége el volt öntve, ugyanúgy Szeghalom és Körösladány teljes határa.

Berettyón 60 napig tartott az árvíz, lefolyása 40 napig, elöntötte a Sártréten fekvő összes községeket : Füzessgyarmat, Dévaványa, Nagyrábé, Bajom, Udvari, Karcag, Kisujszállás, Turkeve, Mezőtúr stb. községek belsőségeibe is behatolt.

A Hármas-Körös 21 napig emelkedett, három hónapig tartott és az árvíz ugyancsak három hónapig folyt le. Elöntetett Gyoma, Endrőd, Szarvas, Szentandrás, Ócsöd, Kunzentmírton és Szentés községek teljes határa.

Az 1830. évi árvíz több helyen meghaladta az 1816. évit s mivel a teljes Tiszafolyam rendszeren árvizek voltak, azok a Körös vizeket még magasabbra duzzasztották, magasabban fekvő helyeket is öntöttek el a fent felsorakoztatottakon kívül. Ekkor már kisebb töltésekkel és keresztgátakkal sikerült bizonyos területeket megvédeni.

Az 1885. évi árvíz meghaladta az 1816 és

1830. évi árvizeket, azonban az elöntések már megint kisebb területre szorítottak mivel az időközben épített töltésekkel sikerült a természetes kiterjedést ak dályozni, mindazonáltal a Körös-Berettyó völgy legnagyobb részét elárasztotta, igen nagy károkat okozott Gyulán 600 házat döntött össze, Körösladány csak nehezen volt megvédhető, Dévaványa belsősége teljesen elusztott. Harkay János mérnök 1855. III. hó 12-én kelt jelentése szerint az ártér szerint legmagasabb pontjai maradtak csak szárazon.

A röviden leírt folyton ismétlődő árvizek, melyek nem csak a mezőgazdasági művelést tették lehetetlenné, hanem a községek létét is veszélyeztetették, azonkívül az elterült vizek melegágya volt a maláriás fertőző betegségeknek s az árvizek alatt emelt védelmi vonalak hasznossága lassan megérlette a közületeket és birtokosokat, hogy az árvizek ellen fel kell venni a küzdelmet, a községek körgátait kezdtek építeni, azonkívül határait védelmére magaslati vonalakat összekötő gátakat a vizek kizárására. A magyar mérnöki kar kezdett lényegében foglalkozni az árvédelem kérdésével. Kezdetét vette az 1820-as évben a Körösök árterületének felvétele. Kialakult műszaki véleményé vált, hogy az ármentesítés a folyók szabályozásával oldható meg az árvizek lefolyásának gyorsításával, amit átmentsékek létesítésével s a töltésekkel összeszorított hullámtérrel óhajtottak megoldani. Egy nemzeti önmagá

Felvétel

a kereskedelmi iskolába

Jelentkezni július hó 31-ig lehet a gimnázium igazgatói irodájában

A Szarvasi Kereskedők Egyesülete által fenntartott és a szegedi kir. tankerületi Főigazgatóság révén a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter tanulmányi felügyelete alatt álló Szarvasi Kereskedelmi szaktanfolyam mindkét osztályára e hó végéig lehet jelentkezni Raskó Kálmán nyug. gimn. igazgató, tanügyi főtanácsosnál a gimnázium igazgatói irodájában mindennap délelőtt 8—11 óra között. Az I évfolyamra iratkozók a felvételnél a polgári iskola IV. osztályának elvégzését igazoló bizonyítványt tartoznak felmutatni. A beiratási díj mindkét év folyamán 10 P. Utólagos beiratások szeptember 1—8 napjain, de jelentkezni már most kell. A tandíjat a vezetőség a jelentkezők számára megfelelően állapítja meg és az körülbelül havi 20 P lesz, mely minden hónap első három napján az illető hónapra előre fizetendő be.

A tanfolyamon szerzett oklevél képesít bankokban, takarékpénztárakban, üzemekben, vállalatokban, üzletekben, gyárakban, hivatalokban könyvelői, pénztárosi, gyors- és gépirői, titkári, levelezői állások elnyerésére. A szakiskolából kikerült növendékek közül eddig 20 nyert elhelyezést.

Tájékoztató

A helybeli gazdasági tanintézet igazgatósága közli, hogy az intézet internátusának korlátolt befogadóképessége miatt az onnan kiszoruló tanulók az eddig szokásos módon kintlakók és kinttélvezők lesznek. Az igazgatóság azonban a múltban adott minden lakásengedélyezést most hatálytalanít. Ismételt panaszok elkerülése végett, az igazgatóság kéri Szarvas közönségét, hogy szállás és ellátás adására csak az vállalkozzék, aki a gazdaság tartásában nemcsak anyagi hasznot keres, hanem a serdülő korban levő lakójával szemben a szülő tekintélyét, annak irányító, nevelő s ha kell fegyelmező erejét is képes és hajlandó biztosítani. E szülőkkel szemben fontos lelkiismereti kötelezettsége érdekében az igazgatóság a szállásadó megválogatása körül a legnagyobb gondot fog eljárni, s hol a múltban mulasztásokat és teljes szabadjára engedést tapasztalt, oda kintlakási engedélyt nem ad. A kintlakókról, valamint a szállásokról rendszeres feljegyzést vezet, s akinél a szempontja méltánylását biztosítva nem látja, attól a lakásjogot a tanintézet igazgatósága évközben is minden mellék körülményre való tekintet nélkül meg fogja vonni. A múltban adott minden lakásengedély tehát hatályát veszti és az igazgatóság az 1939—

40. tanévtől kezdve csak annak lakását engedélyezi, aki ezt a tanintézet titkári hivatalában díjtalanul kapható jelentkező iven — megfelelő kötelezettség vállalása mellett — 1939. aug. 1-ig kéri és akinek az engedélyt tanügyi és egészségügyi és egészségügyi elbírás után a tanév kezdetéig megadja.

Az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy a kérelmezők közül a lakás megvizsgálása után bárkit indokolás közlése nélkül elutasítson.

Ismét pár szó a Nagymagyarország Közepe Emlékműről

Jó pár évvel ezelőtt a szarvasi hazafiú kegyelet nagyrészt azóta országgyűlési képviselővé lett Zerinváry Szilárd dr. lelkes munkája nyomán összehozott egy pár ezer pengőt azon célból, hogy maradandó emlékművel jelölje meg azt a helyet, amely boldog Nagymagyarország közepe volt egykoron. Az érzés, mely a szarvasiak áldozatkészségét kiváltotta, akkor revíziós törekvésünk egyik külső jele volt. Ma, amikor ezen álmaink valóra váltak részben, felvetődik a kérdés: nem aktuálisabb-e az emlékmű megalkotása napjainkban sokkal inkább, mint lett volna akkor, egyéb körülmények között. Nem kutatjuk — hiszen jórészt e lap hasábjain értesültünk azokról a nehézségekről, amelyek a megvalósítás elé tornyosultak. S türelmesen is vártuk azok

leküzdését az illetékesek részéről. Most azonban, amikor az eszme legteljesebb harcosát ott látjuk az ország törvényhozótestületében, — ami lelkünkben, kik állandóan figyelemmel kísértük e kérdést és felszinen tartottuk azt — megint megérlelődött egy gondolat. Éspedig egy, az illusztris képviselőnkhez irányított kérés formájában: vegye újra kezébe az ügyet, s próbáljon hivatkozni az eszmének azok között is, akik jelentékeny mértékben elő tudnák segíteni annak megvalósítását. Tudjuk, hogy gondjai megnövekedtek, de ismerjük őt arról az oldaláról is, hogy a feltorlódott feladatok csak fokozzák munkakészségét és kedvét. Hát még — ha, mint a jelen esetben is — szívéhez igen közeli dolgot kérünk tőlünk.

Olvassa és terjessze lapunkat

ért élő országban az ármentehítés, folyamatszabályozás feltétlenül a kormány hatalom kezdeményezésére, országos viszonylatban állami feladatként oldatot volna meg. Mas volt azonban a helyzet a török hódoltság utáni aléltóságban élő s a Habsburg uralom célkitűzéseiben elnyomott Magyarországon. A központi hatalmat a bécsi kamarilla képviselte, mely központi hatalomnak eszébe sem jutott az Alföld kérdése, annál is inkább mert az pénzbe került volna, már pedig sajátos népi és magyar célra pénzt nem adtak. Nem csak a fentiek, de az élni akarás is egy sajátos megoldást kényszerített az érdekeltségre. Saját védelmükre az érdekeltek társulatokká alakultak, saját erejükből a közönségi közterők egyidejű felhasználásával megkezdték az első védelmi töltéseket építeni. Ezzel egyidejűleg kezdetét vette a víziolyási akadályok eltüntetésére mint a folyómederbe dőlő fak, malomgátak, fenékgátak, malmok megkezdték a legfontosabb átmetszések végrehajtását.

Széchenyi István gróf lángeszze a magyar elhagyatottság minden okát átélve épen úgy átértékelte a Tiszavölgy súlyos kérdését is. Betűzte a Tiszát, Vásárhelyi Pállal elkészítette a Tisza szabályozás tervét, 1846-ban megalakította a Tiszavölgyi társulatot, felszólította az érdekelteket társulatok alakítására, pénzügyi fedezet megteremtését vette számításba, részben évi hozzájárulásával a kormányzatnak, részben kölcsönök biztosításával, A

szabadságharc kettévágta a megindult munkálatokat. Az abszolút uralom alatt megszűnt a Tiszavölgyi társulat működése, helyette egy központi hivatal s vidéki kirendeltségek állították fel s az egész vizszabályozás igen lassan haladt előre. A kiegyezés után azonban teljes erővel megindult a Tiszavölgy és mellékfolyóinak szabályozása, az elöntött területek lecsapolása, az árvédelem foganatosítása. Mind több és több társulat alakult a haszonaránylagosság elvének betartásával.

Természetesen több esetben csak hevenyészett, rosszul vezetett töltéseket építettek, egyszerre zárt vonalba fogták a folyókat s így az árvizek többször okoztak gátszakadást. Az érdekeltek nagy munkával s azok nagy költségeivel a folyton emelkedő árvizek ellen újabb és újabb töltés emelésekkel, hangsúlyozom, a javarészen saját költségükön birtokaik betérhelésével, megmentették fő djeiket az állandó árvizektől és be lehetett állítani azokon a rendszeres mezőgazdasági tevékenységüket. Eleinte még itt-ott kisebb gátszakadások voltak, de már csak egész kis területeket öntött el a kitörő árvíz s lassan feledésbe ment az árvizzel való küzdelem s elérkezett az idő, hogy a nagy elődök által létesített munkák ismeretének hiánya következtében a mai generáció nem lát mást az ármentesítő társulatban, mint egy-két általa tulságosan megfizetett tisztviselőt s azt, hogy neki fizetni kell. S mi az igazság: Az ármentesítő társulat maga a folyók árterületé-

nek az összessége. A társulatok a folyók mellett végig haladó elsőrendű állapotban lévő védőtöltésekkel rendelkeznek, amik a nagy erővel lerohanó árvizeket kizárják az életet adó védett területekről. Állandóan folyik ezen gátak gondozása, erősítése, karbantartása, kevés szóval, annál több eredménnyel.

Mikor az árvédelmi töltésekkel a külső árvizek kizárattak, a törvények gondoskodtak arról, hogy a töltésezéssel bennrekedt vizek levezetésére zsilipek készüljenek, hogy azok az a megfelelő csatorna rendszerekkel úgy a bent rekedt vizek, mint egyéb mélyedések vízei, ingoványos, területek lecsapolhatók legyenek.

Később gondoskodni kellett az árterületen lehullott s a talaj által fel nem vett fölös csapadékból keletkezett belvizek levezetéséről a szükséges csatorna rendszerekkel az ezekhez tartozó zsilipeken át majd a nagyobb eredményt biztosító szivattyú telepek segítségével. Sokszor hallatszik az a kifogás is, hogy belvizek csak azóta vannak mióta a társulatok működnek, ez tényleg igaz, mert a társulatok árterületén a lehullott csapadék feleslegesen a mentesítés következtében most a mentesített területeken, legelőkn, szántókon gyülemlik össze azok fekvése szerint, míg a mentesítés előtt a csapadékból keletkező belvizek a sok 100.000 holdat kitevő állandó vízfelületeken a kisebb belvizek befogadását érzékelni sem tehetett.

HIREK

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. hitv. ev. ótemplomban vasárnap délelőtt 8 órakor tót, d. e. 10 órakor magyar, az újtemplomban 8 órakor tót istentisztelet tartatik.

Istentiszteletek sorrendje a kat. templomban: Vasárnap fél 9 ó. csendes mise, 10 ó. szentbeszéd, nagymise. D. u. ó. ó. litánia, szentbeszéd. Kőznaponkon a reggeli szentmise 8 ó., a délutáni ájtatosságok 6 ó.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap d. e. 10 órától az Árvaház dísztermében. — Kondoroson minden második vasárnap délután 2 órakor ref. istentisztelet a községi iskolában.

— **Kinevezések.** Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán a héten dr. Haviár Lajos, vm. másodfőjegyzőt vm. tb. főjegyzőjévé, dr. Mihály Bélát, dr. Berthóthy Gézárt és dr. báró Maasburg Kornélt tb. főszolgabírákká, dr. Fényes Pétert, dr. Adamkovics Ágostont és dr. Borbély János vármegyei tb. főügyesekké nevezte ki.

— **Kinevezés.** Raskó Kálmán ny. gimn. igazgató, tanügyi tanácsos fiát, dr. Raskó Sándort, volt gyulai szolgabíró és árvászeki ülnököt a honvédelmi minisztériumba ségedtitkárnak kinevezték.

— **Athelyezés.** Békés vármegye alispánja Kiss Pál vármegyei irodatisztet augusztus hó 1-től Szarvasról Gyulára, a vármegyéhez ségedráttári megbizatással, helyére Gaál István békési vármegyei irodatisztet közséjükbe, Szarvasra rendelte szolgálatára.

— **Táborozás.** Az 584. sz. cserkészek szombaton reggel indulnak Mártélyba az ideai táborhelyükre. Céljuk a Tiszavidék lakóinak és életüknek megismerése. Kirándulási helyeik: Hódmezővásárhely, Szeged, Mindszent, Pusztaszer. A szegedi vegyesdandár két katonai pontot bocsátott az idősebb vizeskerészek rendelkezésükre kiképzés céljából. Ezt a munkát katonaviselt cserkészeink végzik. A szülőket megnyugtatójuk, hogy minden rend és fegyelem biztosítva van és mint jól nevelt gyerekek: majd irunk!

— **Murgács Kálmán Szent-andráson.** Augusztus közepe táján, mint értesülünk, előkelő vendége lesz Békésszentandrás községnek. Murgács Kálmán az orsz. hírű dal- és nótaköltő Békésszentandrásra érkezik s részt vesz egy akkor rendezendő kulturális ünnepsélyn. Az ünnepség, melyek jövedelmét jótékony célra öhajtja a rendezőség fordítani, műsorát most állítják össze s mint informátorunk jelezte, az minden vonatkozásban méltó igyekszik lenni illusztris vendégművészehez.

— **Felülvizsgálják a vármegyei faiskolákat.** A hegyközségi törvény végrehajtásával kapcsolatban az ország összes faiskoláit felülvizsgálják és a nem megfelelőket és a feleslegeket megszüntetik. Ez a felülvizsgálat Békés vármegyében mintegy 22 faiskolát érint.

Tegnap nyitott a színház

Szarvas nagyközség színpártoló közönsége előtt igen előnyösen ismert Károlyi színtársulat a héten mar tejjes gárdájával Szarvasra érkezett s csütörtökön este meg is kezdte ez alkalommal szükre szabott színját. Bemutató előadásul „Fűszer és csemege” című színdarab előadást tűzte ki, melyet a színtársulat a legnagyobb siker jegyében adott elő. A szereplő gárda játéka tökéletes és művészi volt. Különösképen sok taps jutalmazta a nagytehetségű Károlyi Judit és János, Pintér Rózi, Szenes Sándor, Szabó Sándor és Gergely Lajos mesteri ala-

kitását. Pénteken a „Vadvirág” (vigjáték), szombat és vasárnap a „Legyen úgy mint régen volt” (operett), hétfőn „Francia szobalány”, kedden „Tomy és Társu” (vigjáték), szerdán a „Gellérthegy kaland” (operett), csütörtök „Nincsenek véletlenek” (vigjáték) és pénteken „Egy csók és más semmi” című darabbal folytassa minden bizonynyal maradéktalan erkölcsi és nagy közönségsikerű turnéját.

A bemutató előadás magas nivójára való tekintettel a neves színtársulat a legteljesebb támogatást is megérdemli.

Jó, közepes termés lesz Szarvason

A hét elején a kisgazdaságokban majdnem mindenütt learatták a gabonát. A termés eredményekről szóló jelentések a várakozásnak teljesen megfelelnek s a szarvasi határban mindenütt jó közepes ter-

mésről számolnak be. A keresztek számából és a pár helyen megtartott próbacséplésből ítélve átlagosan 8—9 mázsás buza és 9—10 mázsás árpatermést várhatunk holdanként. A buza általánosságban szé-

ÉRTESÍTÉS! Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Szarvason, II. kerület Csúcs-utca 131 szám alatt (dr Simon Béla orvos háza mellett)

RŐFŐS ÜZLETET NYITOTTAM

Kérem a n. é. közönséget, hogy vásárlásainál felkeresni sziveskedjen

KRISKA GYÖRGY

110

Hogy mindenki képet alkothasson arról, hogy mit is jelent az, hogy Ármentesítő Társulat s mi az amit e gyűjtőnév alatt az állandó kiöntésekkel létében veszélyeztetett földbirtokosság végrehajtott, álljanak itt az adatok: Az ármentesítő és lecsapoló munkák megkezdése előtt, aminek csak alig száz éve Nagymagyarország területéből 4 millió kat. hold volt állandóan víz alatt és időközönként néha még kétszer is évente még 27 millió kat. holdat öntötték el az árvizek hosszabb-rövidebb időre.

Nagymagyarországon összesen 6604 km. árvédelmi töltés készült (Csonkaországra esik 4181 km). A töltések kereken 6.5 millió kat. hold területet mentesítenek, ebből 41 millió hold esik a csonka házára, ami 24.7 százalékát teszi ki trianoni Magyarország területének. A trianoni ország területén létesített belvizlevezető csatornák hossza 16.200 km. (Berlin és Peking légvonalbeli távolság kétszerese). Szivattyutelep van 140, melyek 17.829 lóerővel másodpercenként 200 köbméter vizet emelnek át (a Tisza nyári vízhozama 70—80 köbméter).

Nézzük most mit is jelentenek ezen munkák költségeiben s hogy hogyan oszlanak azok meg az ármentesítő társulatok érdekeltisége és az állam között:

A Tiszavölgyi Társulatok megalakulásuktól 1914. év végéig összesen 318.402.828 P-t adtak ki. Ezzel szemben az állam kiadása a Tiszavölgyére 135.926.455 P-t tett ki. Nincs még egy olyan intézmény az összes kulturálmunkában,

mely az állam aránylagos csekély teljesítménye mellett saját költségére ilyen eredményes, nagyszabású vízszabályozást hajtott volna végre.

A fenti arány már maga azt bizonyítja, hogy a társulatok saját erejükből építkeztek, hajtották végre az ármentesítést és belvizmentesítést, az állam által kiadott összegek inkább a folyamatszabályozást szolgálják s így közvetve a mentesítést.

Hogy egyáltalában szóba jöhet az, hogy az állam tartja el a társulatot, annak a nagyközönség tájékozatlansága az oka. A társulatok önmagukat tartják el a bevételekből s a kirótt járulékokból. A bevételek egyrészt képezi az állam által adott ugynevezett adó-visszatérítés. Nézzük mi is az az állam által adott segítség. Amikor az ármentesítő társulatokba tömörült érdekeltek a vedtöltések emelésével kirekesztettek az árvizeket, a belvizművekkel lecsapolták az ingoványos víz-állásokat, elvezették a töltés csapadék vizeket, akkor igen nagy, rendkívüli kiünlös költségekkel magának az államnak igen nagy területeket szereztek meg adóalapnak, illetve javították fel a kataszteri tiszta jövedelmet. Hogy a társulatok országmentő hivatásukat pénzügyi megrázkodtatások nélkül hajthassák végre, az állam módot adott arra, hogy az érdekeltek által befektetett különös költségek s a művek fenntartására fordított évi összegek ne közvetlenül az érdekelteknek juttassanak vissza a kataszteri tiszta jövedelemnek a különös költségekkel csökkentett összegében, hanem azok kummulative az

pen beért, teljes szemű, ocsu és összeaszalódott alig akad közötté.

A hét közepe táján megkezdtek a cséplősök is a kihuzatást s a legtöbb helyen szerda és csütörtökön megkezdtek a rendes cséplést is.

Külön érdekessége a mai nyárnak, hogy alig lehetett munkást kapni aratás es cseplesre s talán ez volt hosszú évek óta az első nyar, hogy a munkaadóknak gondot adott a munkások leszerződötése.

— **A KIE előadása.** A ker. ifjak egyesülete folyó hó 9-en szépen sikerült vallásos estélyt rendezett az egyh. díszteremben, amelyen megjelent és beszédet tartott Bonyai Sándor ev. lelkész, a KIE központi titkára. A helyi ifjuság ez alkalommal négy vallásos tárgyú színdarabot adott elő szép betanulással. A szereplő hölgyek mind kiválóan szerepeltek, főleg Mladoniczky Olga, Fabó Böike, Demcsák Anci, Bankó Acsi, Potoczky Juckó és Sonkoy Juckó, míg a férfiszereplők közül Janosik György, Holub János, Klimaj Mihály, Varga Ferenc, Lapis János, Balázs Mihály, Bakutya Pál váltak ki. A szép előadás a KIE vallásos irányát szépen igazolja és megérdemli a hívek legteljesebb pártfogását.

Hirdessen lapunkban

egy-egy társulatoknak fizetnek ki évenkénti hányadban megállapítva egy összegben. Így kaptak az ármentesítő társulatok az ugynevezett adó-visszatérítést úgy az általuk befektetett tőke, mint az állandó évi fenntartások után.

Ezek az adó-visszatérítések nem állami ajándékok, szubvenciók, vagy kedvezmények, hanem egy csekély hányadai annak a jövedelemnek, amelyhez az állam jut az által, hogy az ármentesítő társulatokba tömörült gazdák igen súlyos áldozatok árán adóalapnyokká teremtették az azelőtt bűzös mocsár vizekkel borított területeket s az árvizek kirekesztésével állandó gazdálkodási lehetőséget biztosították. Ez tehát a való tényállás. Fel kell még említeni azt a tényt is, ami félreértésre adott alkalmat, hogy az állam pénzeket ad a társulatoknak munkálatokra, igen ad, de kölcsönképen jó üzletként. A társulatok eleinte tíz százalékon felül, most pedig 9 százalékon felül amortizálják ezeket a kölcsönöket.

Előttünk állanak tehát az ármentesítő társulatok, mely társulatokon belül az érdekeltek hatalmas anyagi áldozatokkal, hatalmas országépítő munkát hajtottak végre. Ma is mint a folyamok árhullámainak, védvonalainak fenntartói, kezelői, teljesítenek nélkülözhetetlen feladatokat s biztosítják az Alföld életét s most egy új élet kezdetén felkészülve várják a vizek kártételeinek kizárása után a vizek hasznosításának, részletekbe menő munkáinak megszervezését.

— Mézzel készült befőttek zamatosabb és könnyebben emészthetők, mint a cukorral eltett gyümölcsök. 201

— **Repülőnap.** Orosházán folyó hó 9-én szépen sikerült repülőnapot rendeztek, amelyen községünkben is sokan átrándultak. Sajátságos, hogy míg Orosházán, Csabán, Békésen már tartottak repülőnapot, addig Szarvason — Székely Mihály városában — állítólag nem sikerült azokat az előfeltételeket biztosítani, amelyek egy ilyen repülőnap megtartásához szükségesek. Ez bizonyos vonatkozásban szegényen ránk nézve. Célszerűnek tartanánk, ha a tárgyalások el ejtett fonálát újból felvennék és nálunk is rendeznének repülőnapot. Mi nyugodtan merjük állítani, hogy volna bőven is érdeklődő és az Aero Szövetség nem fizetne rá az ügyletre. Meg kell próbálni!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Nótári István és Balázs Rózsa leánya Mária. Filyó János és Hronyecz Zsuzsanna leánya Éva-Zsuzsanna, Lestyan János és Kohut Erzsébet fia György, Vida Mátyás és Sovány Judit fia István, Kis Pál és Kis Mária fia Pál, Nyerges János és Gráfik Zsuzsanna leánya Jolán-Ilona, Roszik Máté és Pribelszki Anna fia Máté János, Gunda Pál és Benkovics Zsuzsanna fia János, Cyekiczki Pál és Mekan Mária fia Pál, Litauszki György és Kiszely Erzsébet leánya Zsuzsanna, Medvegy György és Pribelya Mária fia György, Filipzski György és Filipzski Mária leánya Jolán Mária, Melis János és Brusznyicki Anna fia András Pál, Szűcs János és Tarloczki Mária fia János, Juhos Mihály és Poljoka Erzsébet leánya

Mária, Medvegy György és Lestyan Anna fia András, Cséke Mihály és Janurik Erzsébet leánya Erzsébet, Lestyan Pál és Kovács Judit fia Pál, Melis György és Sovány Ilona fia János, ifj. Skultéti János és Rajdu Rózsa leánya Erzsébet, Závoda Pál és Bracsok Erzsébet fia János, Buzás János és Oncsik Zsuzsanna fia János, Brzejnik Pál és Lestyan Judit

fia Pál, Korbely György és Pavlik Mária fia János, Szirony Pál és Horváth Anna leánya Anna-Mária, Melian Pál és Filip Mária fia András, Popka Mihály és Lestyan Mária leánya Zsuzsanna, Král György és Molnár Mária leánya Mária, Simkovics Pál és Vostyjar Rózsa fia Pál, Hudák János és Csicsely Anna fia János.

Házasságot kötöttek:

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a

Vashulladék Rt. vezérképviselőt

megkaptam s így módomban van mindenféle

ó c s k a v a s a t

a legmagasabb áron megvenni.

GAÁL ISTVÁN

géplakatos, a Vashulladék Rt. körzeti képviselője

Szarvas, I. ker. Benka Gyula-utca 124.

166

Nincs

fertőző betegségeket terjesztő

l é g y

ruhát, szőrmét kirágó moly

a házban, ha

Shell-féregirtót

használunk. Kapható:

Shell Kőolaj Rt. szarvasi lerakata:

Buk Adolf Fiai Szarvas

175

Hartyáni Jenő Valach Katalinnal, Nagy Mihály Miklós Erzsébettel, Kondacs Pál Rapkovszki Judittal, Szabó István Dudás Máriaival, Hicz Pál Novodomzky Ilonával, Vas Béla Holub Ilonával, Bogdán Gyula Ivanics Ilonával, Németh János Szekretár Judittal, Tóth János Szekretár Erzsébettel.

Elhaltak: Korbely Mária 16, Bötki Mihályné Gavulya Anna 57, id. Koszti János 42, Melis Pál 1 napos, Vida Zsuzsanna 16, Hutyka Zsuzsanna 2 hónapos, Frankó János 6 hónapos, Paulik Zsuzsanna 30, id. Babinszki István 70 éves korukban.

Öcsödi hírek

— Anyakönyvi hírek július hó 5-től 12-ig. Születtek: Nedó György és neje Bódi Erzsébet leánya Erzsébet-Lidia, Varga Imre és neje Illés Ilona leánya Ilona-Zsuzsanna, Budai Ferenc és neje Kis Mária leánya Ilona. — Házasság kötés nem volt. — Halálozás nem volt.

— Országos vásárok. Cegléd megyei városban július hó 16-án állat és kirakodó vásár, Törökszentmiklós és Szeghalom községekben július 24-én szintén állat és kirakodó vásár lesz megtartva.

— A méznek egy háztartásból sem szabad hiányoznia, mert erőt ad, rendben tartja az emésztést sőt gyógyszerül is szolgál. 201

— Halálozás. Özv. Révész Sándorné született Kerekes Eszter, kinek férje községi pénztárnok és hosszú időn keresztül községi képviselőtestületi tag volt, Szolnokon elhunyt. Temetése f. hó 10-én délután volt.

Használt tankönyveket

magas áron vesz a Müller-cég

Kozmetika

Amit a strandról tudni kell

A testápolásnak több fajtája és igen sok eljárása van és két nagy csoportra osztható fel. Az egyik részt a kendőzés teszi ki, a másik az egészséges és helyes testápoláshoz tartozik, amelynek legtökéletesebb eszközei a levegő viz és a nap. Hazánk éghajlati viszonyai és a szeszélyes időjárás csak néhány hónapra korlátozza ennek a lehetőségeit, tehát használjuk ki. A levegő, nap és fürdő együttesét és használatát a legtökéletesebben jó strandfürdő biztosítja és ezért ezek együttes használatát strandolásnak nevezik. A nap ultraviolet sugarai hatalmas erőt képviselnek amik alkotni, de rombolni is képesek. Helyesen használva a bőrt fokozatosan leburni, ami onnan származik, hogy a bőrben megszaporodnak a pigment szemcsék és ha egyenletesen oszlanak meg, akkor a bőrnek szép egyenletes pirosbarna színt adnak. A legtökéletesebb elenszere a szeplőnek, korai ráncosodásnak, a pattanásos és túltengő faggyumirigyektől (mitesser) foltozottnak. A nap ultraviolet hősugara tágitják a bőr erejeit és fokozzák a vér ellátást, kémiai és fizikai elváltozásokat okoznak. A bőr mint előbb említettem szép piros barnára sül le és sima bársonyos lesz. Tekintettel arra, hogy bőrünk nemcsak egy közönséges értelemben vett bőrtakaró, hanem egyben életfontos szervünk is, mert lélegzik, a verejtékkel felesleges égési termékeket ad le, a testünk hőszabályozásának fontos része még a különféle védő anyagok termelésében is döntően fontos szerepet játszik. Mindezeket tudva a bőr ápolása levegővel, vízzel és sugározással való erősítése, edzése az egész szervezet összességére nagy és kedvező hatással van. Mindezen erélyes hatások azok, amik azonban bizonyos óvatosságra kell intsenek minket, mert az egészséges embernek is

csak fokozatosan szabad vele élni. Első nap teljesen elegendő 10 percig hason, majd 10 percig háton tekve napozni és minden nap 5 perccel emelkedni.

Ez csak egy hozzávetőleges szabály, mert minden embernek másképpen reagál a bőrre, ha tehát 10 perc múlva már bőrlöb lép fel, akkor másnap nem szabad hosszabb ideig napozni, hanem megint csak 10 percig és ha szükséges, lassabban fokozni az időt. Még akkor tanácsos egy kis tiszta savmentes olajjal lekenni sőt igen szép egyenletes barnulást lehet elérni, ha napolajjal előre kenjük be bőrünket és így fekszünk ki a napra. (Mind den gyógyszerárban és drogériában árulnak jobbnál jobb napolajokat.)

Tekintettel a nap általános vérkeringést és anyagcserét fokozó voltára helytelenül alkalmazva igen súlyos kellemetlenségeket okozhat, sőt az életet is veszélyeztetheti. Ezért idősebbeknek, vagy akiknek magasabb a vérnyomásuk a fejükre borítsanak jó nagy strandkalapot és ez áll mindenkire, de rájuk fokozottabban, hogy ne

ugorjanak vízbe felhevült testtel, mert az agyban és vérben ez a hirtelen hőváltozás olyan súlyos keringési zavarokat okozhat, hogy vízbefulladás is vezethet. A tüdőcsucshurutnak és gümőkórnak nem megváltó gyógyszere a strandolás, hanem sokszor a leghevesebb fellángolásnak és végzetes tüdővérzésnek az okozója, ezért akinek magas vérnyomása van, vagy a legcsekélyebb gyanuja arra, hogy tüdőbaja van, az semmi szín alatt ne kuruzsolja magát napkurával, hanem kérjen az orvostól tanácsot és azt tartsa is be.

Az egészséges ember, különösen a fiatalság igyekezzen kihasználni a rendelkezésére álló időt, és napozzon (de mindent kellő mértékkel), hogy magát megedzve, ellenálló erejét fokozva jobban dacolhasson az őszi éstéli, ködös, influenzás időkkel. Dr

**Fizessen elő
a járás legjobb
lapjára :
Szarvas és Vidékére**

Olcsó kerékpárok!

Gyermekkocsik, mechanikai javítások, villanyszerelés — a legújabb típusú rádiók: Sztrehovszky Márton

villamossági és mechanikai szaküzletében.

Szarvas.

Piac-tér.

Írógép készpénz áron

12 havi
részlet-
fizetésre

kapható

a Müller-cégnél

**Hirdetéseink
eredményesek**

APRÓHIRDETÉSEK

II. 350. számú ház eladó. 177

I. ker. 44. szám alatt két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. 170

Békésszentandrás község határában 200 kis hold föld hosszabb időre haszonbérbe kiadó. — Mezőtúri határban 50 kishold föld október 1-től haszonbérbe kiadó. — Szarvasi határban Kákán 2 kishold föld jutányosan eladó. Megbizott dr. Faragó Jenő ügyvéd Szarvason. 178

I szoba, konyha, speiz augusztusra kiadó. Érdeklődni: Csipai-tízlet (Breitner-ház.) 183

Lakás kiadó III., 120/1. 182

20 hold elsőosztályú föld sürgősen eladó. Jelentkezni Sárkány János géplakatosnál. 181

Eladó a Nyulzugban 6 szám alatt 320 □-es gyümölcsös szép üvegezett verendazott házzal. 185

Eladó Síratóba 32 hold föld tanyával. Maczólaposban 1 hold gyümölcsös és szántó. Használt butorok és rádió III. 119 sz. 187

13 hold szántó föld feléből vagy bérbe kiadó. Jelentkezni lehet I. ker. Arany János 193 sz. 200

Lépnymógép eladó 42x36 cm. NB. meretű. Teljesen jókarban van. Meheszkör Einökségénél III. 268. 189

Kiadó I. ker. 44. sz. alatt két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló udvari lakás. 191

Egy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakást keresek bérbe azonnalra Kiszely Mihály szobafestő. 192

II. ker. 465 számú ház eladó. 193

Inkei-Kákán 10 hold szántó eladó. Érdeklődni a tulajdonosnál I. k. 34. 194

II. ker. Csúcs utca 115 számú ház eladó. Érdeklődni lehet Rohoska Lajos tanítónál az Árva-házban. 195

Egy háromszobás lakás kiadó augusztus 1-re. II. ker. 180 sz. 196

Sárkány Pál III. 300/1. sz. adómentes lakóháza. eladó. 197

Özv. Kepenyés Jánosné IV. k. 517 háza örök áron eladó. II. k. 257 sz. alatt dupla ajtó és kirkat rollóval eladó. Érdeklődni IV. k. 517 ház alatt. 198

IV. k. 356 számú új ház eladó. Érdeklődni lehet a helyszínen. 199

Ip. rigazolvánnyal cséplőgépet keresek. Baginyi József Szarvas. 190

Prima akácméz kapható Podani tanítónál III. ker. 258. 202

Háromszobás, modern fürdőszobás, üvegezett verandás lakás kiadó Frecska mozis házában. Érdeklődni lehet Hattyu-illatszer-tárban. 203

Nyomatott Müller-Károly könyvnyomdájában Szarvas, I. ker. 13. Telefon 109.